

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-10-15

Utbildningskontoret

Utbildningsnämnden

Enhörna kommunaldelsnämnd

Hölö-Mörkö kommunaldelsnämnd

Järna kommunaldelsnämnd

Vårdinge-Mölndal kommunaldelsnämnd

Lokalförsörjningsbehov - skola förskola 2019-2023

Dnr: UN 18/115

Sammanfattning av ärendet

Utbildningskontoret har sedan 2012 årligen upprättat en redovisning av lokalbehov för skola och förskola. Årets rapport, Lokalförsörjningsbehov 2019-2023 redovisar behov av förskoleplatser och grundskoleplatser per geografiskt område. Lokalförsörjningsbehov skola förskola 2019-2023 utgör grunden för kommunens investeringsbehov (gällande skola och förskola). Respektive investeringsbehov, dess innehåll och belopp, redovisas och beslutas separat i samband med kommunens mål- och budgetprocess.

Nämnden föreslås godkänna rapport "Lokalförsörjningsbehov - skola förskola 2019-2023".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-10-15, Lokalförsörjningsbehov - skola förskola 2019-2023

Lokalförsörjningsbehov skola förskola 2019-2023

Befolkningsprognos 2018-2027

<https://www.sodertalje.se/contentassets/bc67fc5e24ad46da9d844431a66039a0/rapport-befolkningsprognos-2018-2027.pdf>

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Behovet att öka antalet platser inom både förskola och grundskola innebär ekonomiska konsekvenser. Investeringsbelopp hanteras och beslutas separat i samband med kommunens mål- och budgetprocess.

Förvaltningens förslag till nämnden:

Nämnden godkänner den del av rapport Lokalförsörjningsbehov 2019-2023 som ansvarsmässigt berör dem.

Monica Sonde

Utbildningsdirektör

Handläggare: Lille-Vie Eklind
Lokalstrateg skola förskola
Utbildningskontoret
Telefon (direkt): 08-5230 2601
E-post: lille-vie.eklund@sodertalje.se

Handläggare: Lotta Eklund
Lokalstrateg skola förskola/konsult
Utbildningskontoret
Telefon (direkt): 010-722 66 26
E-post: lotta.eklund@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

Kommunstyrelsens kontor/Ekonomistrateg

Samhällsbyggnadskontoret

TelgeFastigheter AB

Utbildningskontoret/Lokalstrateg skola förskola

Rapport | 2018-10-15

Lokalförsörjningsbehov

- skola förskola 2019-2023

Lille-Vie Eklind
Lokalstrateg skola förskola
Utbildningskontoret
Telefon (direkt): 08-5230 2601
E-post: lille-vie.eklund@sodertalje.se

Lotta Eklund
Lokalstrateg skola förskola /konsult
Utbildningskontoret
Telefon: 010-722 66 26
E-post: lotta.eklund@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
	Bakgrund	3
	Utförande	3
	<i>Förutsättningar och antaganden</i>	3
	<i>Avgränsningar, innehåll i kapacitet</i>	3
	Befolkningsprognos för 2019-2027	4
	Ekonomiska konsekvenser	4
	Sammanfattning av utfall	4
2.	Förskola	6
	NO (område nordost) norr om Mälarbron och Stockholmsvägen samt öster om kanalen	6
	SO (område sydost) söder om Mälarbron och Stockholmsvägen samt öster om kanalen	6
	NV (område nordväst) norr om Mälarbron, Turingegatan och Holmfastvägen samt väster om kanalen	7
	SV (område sydväst) söder om Mälarbron, Turingegatan och Holmfastvägen samt väster om kanalen	7
	Kommundelarna Enhörna, Järna, Vårdinge-Mölnbo och Hölö-Mörkö	10
3.	Grundskola	11
	Behov av grundskoleplatser	11
4.	Gymnasieskola och Komvux	12
5.	Storkök och matsal	12
	Produktionskök	12
	Tillagningskök	12
	Mottagningskök	12
	Serveringskök	13

1. Inledning

Bakgrund

Utbildningskontoret upprättar årligen, sedan 2012, en sammanställning över prognosticerat behov av lokaler för förskole- och skolverksamhet. Syftet med rapport ”Lokalförsörjningsbehov skola förskola” är att möjliggöra planering av lämpliga åtgärder i såväl detaljplanssammanhang som planering av användning av befintliga byggnader inom Telge Fastigheter ABs bestånd.

Utförande

Rapporten är baserad på aktuell befolkningsprognos. Med hjälp av prognosticerade värden från befolkningsprognosen beräknas framtida platsbehov till Södertälje kommuns olika geografiska områden. Kommunens verksamhetslokaler, deras kapacitet och även byggteknisk status jämförs med förväntad förändring av befolkningen. Även benägenhet att välja andra förskolor och skolor än de geografiskt närmaste räknas in, samt servicegrad. Beslutade investeringar i Mål och budget ingår i beräkningen, inte övriga.

För nytillkomna privata verksamheter där det saknas referensvärde från tidigare år att utgå ifrån har vid antaganden gjorts utifrån information från respektive verksamhet.

Samtliga förskolor och grundskolor har grupperats i geografiska närliggande områden för att tydliggöra ett större perspektiv.

Denna rapport ska efter upprättande godkännas av utbildningsnämnden och samtliga kommunalnämnder innan det kan användas i framtida planering av lokalförsörjningsbehovet.

Förutsättningar och antaganden

- Befolkningsprognos 2018-2027 beslutad i kommunstyrelsen.
- Benägenhet att välja andra förskolor och skolor än de geografiskt närmaste.
- Planerade lokalinvesteringar i Mål och budget med produktionsstartbeslut i kommunstyrelsen finns med i kapacitetberäkningen.
- Förskolor och skolor väljs på samma sätt som i år av föräldrar även de kommande fem åren.
- Servicegrad i förskolan är i samma omfattning som för närvarande. Med servicegrad avses hur många av totalt boende i åldersgruppen som har en förskoleplacering. I genomsnitt har Södertälje kommun en servicegrad på 90 %.

Avgränsningar, innehåll i kapacitet

- Befintliga lokaler där verksamhet bedrivs inkluderas i kapacitet.
- Tillfälliga lösningar i form av paviljonger där verksamhet bedrivs inkluderas i kapacitet.
- Investeringar med produktionsstartbeslut inkluderas i kapacitet.
- Inom kapacitet ingår inte planerade åtgärder eller projekt som finns med i Mål och budgets bilaga ”Lokalinvesteringar”.

Befolkningsprognos för 2019-2027

Antalet barn och ungdomar i samtliga skolformer, från förskola till gymnasiet kommer att öka kommande år på grund av ett stort planerat bostadsbyggande.

Ekonomiska konsekvenser

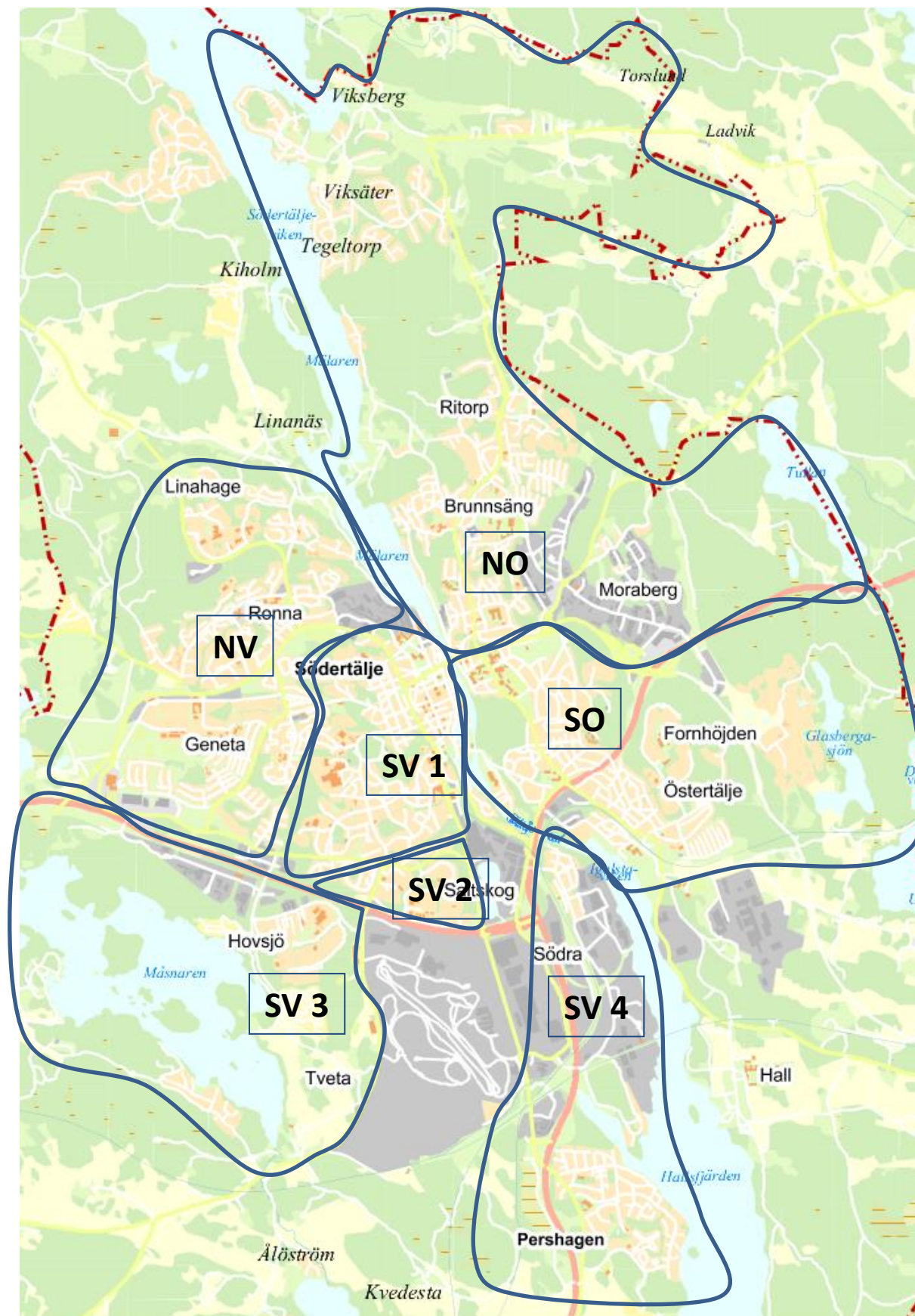
Investeringsbelopp för ny-, om- och tillbyggnadsprojekt äskas, redovisas och beslutas separat i samband med kommunens mål- och budgetprocess. *Lokalförsörjningsbehov skola förskola* utgör tillsammans med kompletterande underlag och utredningar från utbildningskontoret, samhällsbyggnadskontoret och Telge Fastigheter AB grunden för det investeringsbehov samt investeringsbelopp som beslutas vid kommunens årliga uppdatering av Mål och budget.

Sammanfattning av utfall

Tabellerna nedan visar differens mellan kapacitet och behov för Södertälje kommun uppdelad i geografiska områden.

Ett positivt tal innebär ett överskott av förskoleplatser och ett negativt tal (-) redovisar underskott av förskoleplatser.

Förskola	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
NO	-50	-94	-125	-139	-125	-108	-81	-59	-32
SO	26	32	0	-199	-282	-290	-304	-304	-309
NV	231	234	246	225	222	203	171	134	111
SV 1	16	8	-9	-63	-72	-101	-128	-142	-161
SV 2	35	40	45	60	60	55	35	15	-10
SV 3	24	24	42	42	60	69	77	82	82
SV 4	1	15	15	2	-25	-24	-37	-55	-68
Summa exkl. kommundelar	283	259	214	-72	-162	-196	-267	-329	-387
Kommundelar	215	206	170	92	46	50	46	69	83

2. Förskola

NO (område nordost) norr om Mälarbron och Stockholmsvägen samt öster om kanalen

Område nordost är ett geografiskt område där det finns behov av nya förskoleplatser, detta trots att nybyggda Viksbergs förskola har startat sin verksamhet.

Brunnsäng (här ingår Viksberg)

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	600	600	600	600	600
Prognos behov	608	639	657	666	648
Differens	-8	-39	-57	-66	-48

Grusåsen

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	80	80	80	80	80
Prognos behov	122	135	148	153	157
Differens	-42	-55	-68	-73	-77

SO (område sydost) söder om Mälarbron och Stockholmsvägen samt öster om kanalen

Område sydost är ett geografiskt område där det finns behov av ytterligare förskoleplatser.

I Rosenlund finns en tillfällig lösning med bygglov som inte går att förlänga längre än till 2021. Därför är kapaciteten minskad mellan år 2021 och 2022 med 120 platser.

Glasbergaområdet har vuxit i snabb takt de senaste åren. Den tillfälliga paviljongen vid Glasberga förskola har bygglov till sommaren 2022 och behöver från sommaren 2022 ersättas av permanent lösning. I tabellen nedan visas att 120 platser därmed minskat år 2023, och även att 60 platser minskat utslaget på 2022.

Rosenlund

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	238	238	238	118	118
Prognos behov	201	186	196	206	206
Differens	37	52	42	-88	-88

Östertälje (här ingår Glasberga)

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	561	561	561	501	441
Prognos behov	572	581	603	612	635
Differens	-11	-20	-42	-111	-194

NV (område nordväst) norr om Mälarbron, Turingegatan och Holmfastvägen samt väster om kanalen

Område nordväst är ett geografiskt område där antalet förskoleplatser överstiger prognosticerat behov. I det här området pågår en förstudie, där ingår bl a att minska antalet förskoleplatser de närmaste åren.

Lina

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	270	270	270	270	270
Prognos behov	195	210	225	245	245
Differens	75	60	45	25	25

Ronna

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	536	536	536	536	536
Prognos behov	467	462	449	449	453
Differens	69	74	87	87	83

Geneta

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	248	248	248	248	248
Prognos behov	161	148	134	135	134
Differens	87	100	114	113	114

SV (område sydväst) söder om Mälarbron, Turingegatan och Holmfastvägen samt väster om kanalen

Område sydväst, är ett stort geografiskt område. Här har några delområden studerats. Centrala Södertälje har behov av förskoleplatser. I övrigt har område sydväst en kapacitet som möter eller överstiger prognosticerat behov.

Område sydväst, del 1

Blombacka

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	385	385	385	385	385
Prognos behov	313	295	300	300	304
Differens	72	90	85	85	81

Centrum

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	320	320	320	320	320
Prognos behov	357	387	382	427	427
Differens	-37	-67	-62	-107	-107

Mariekäll/Västergård

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	408	408	408	408	408
Prognos behov	427	422	440	449	454
Differens	-19	-14	-32	-41	-46

Område sydväst, del 2

Saltskog

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	305	305	305	305	305
Prognos behov	270	265	260	245	245
Differens	35	40	45	60	60

Område sydväst, del 3

Hovsjö/Tveta

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	270	270	270	270	270
Prognos behov	246	246	228	228	210
Differens	24	24	42	42	60

*Område sydväst, del 4***Södra**

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	60	60	60	60	60
Prognos behov	55	55	55	51	64
Differens	5	5	5	9	-4

Pershagen

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	140	140	140	140	140
Prognos behov	134	130	130	148	161
Differens	-4	10	10	-8	-21

Kommundelarna Enhörna, Järna, Vårdinge-Mölnbo och Hölö-Mörkö

Samtliga kommunelar har förskoleplatser som överstiger prognosticerat behov de närmaste åren. Dock har Enhörna en tillfällig lösning som behöver ersättas av permanent sådan från 2022.

Enhörna

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	200	200	200	150	150
Prognos behov	156	160	165	179	197
Differens	44	40	35	-29	-47

Järna

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	426	426	426	426	426
Prognos behov	366	366	390	404	427
Differens	60	60	36	22	-1

Vårdinge-Mölnbo

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	120	120	120	120	120
Prognos behov	68	72	81	85	94
Differens	52	48	39	35	26

Hölö-Mörkö

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapacitet	225	225	225	225	225
Prognos behov	166	166	166	161	157
Differens	59	59	59	64	68

3. Grundskola

Behov av grundskoleplatser

Till årets rapport redovisas inte lokalförsörjningsbehov för grundskolor, beroende av flera faktorer;

- **Aktivt skolval** infördes läsår 2017/2018 – Man har gått från ett system där rektorerna ansvarat för skolplacering, till central antagning med aktivt skolval.
 - Den tidigare basplaceringsprincipen innebar att eleverna fick plats på närmaste skola, och man kunde därmed förutse behov av antal platser inom ett område med hög träffsäkerhet. Val av annan skola var möjligt men gjordes i liten omfattning.
 - När eleverna nu aktivt ska välja skola, blir förutsägbarheten lägre. Två år med aktivt skolval är dessutom för kort tid för att urskilja trender.
- **Statistikverktyg** som kan användas för att analysera val av skola är upphandlat med är inte i funktion ännu.
- **Södertälje växer** - 20 000 nya bostäder ska planeras och byggas från 2016 till 2036.

Dialog har startat med samhällsbyggnadskontoret om behovet av kommunal service, där skola och förskola kommer att väga tungt. Framförallt är den fysiska placeringen av grundskolor väsentlig för ett bra samhällsbyggande. En gemensam planering för nya bostäder och det behovet av nya grundskolor de nya bostäderna ger upphov till, är under upprättande.
- **Inflyttning** - Av de inflyttade till Södertälje kommun inför läsår 2018/2019 var ca 250 barn i grundskoleålder.
 - Detta har inneburit en ökning av elever i flera av kommunens grundskolor. Områden som har haft störst belastning på grund av inflyttning är: Centralt, Hovsjö och Brunnsäng. Flera skolor har startat extra förskoleklass jämfört med planerat inför detta läsår.
 - En undersökning behöver göras som kartlägger inflyttningen de närmaste åren; står siffran stilla eller förväntas fler elever anlända alternativt flytta härifrån?
- En översyn av kommunens grundskolors kapacitet kommer att genomföras under hösttermin 2018 och vårtermin 2019, arbetet beräknas vara klart till sommaren 2019.

En beskrivning av lokalförsörjningsbehov för grundskolan kommer att tas fram senast under hösten 2019.

4. Gymnasieskola och Komvux

Täljegymnasiet, Foucaultgymnasiet samt Morabergs studiecentrum har lokalytor som är väl anpassade till sin verksamhet. Inom adress Västergatan 2 finns det flera verksamheter; Wendela Hebbegymnasiet som använder sina lokaler tillsammans med Kulturskolan, Torekällgymnasiet, Vuxenutbildningen, Vattentornets förskola samt ett gemensamt storkök och dess matsal.

Vuxenutbildningens lokaler ingår inom utbildningskontorets organisation sedan september 2017.

Det pågår en kontinuerlig översyn av gymnasiets programutbud och behov av framtida förändringar. I dagsläget finns lokaler i tillräcklig omfattning.

5. Storkök och matsal

En förstudie kommer att starta VT19 för alla storkök inom förskolor och skolor i kommunal regi. Förstudien kommer att innehålla utredning och analys kring kapacitet (antal portioner), byggteknisk status samt fördelningsstruktur för storköken. Dessa delas in i följande kategorier:

Produktionskök

Ett produktionskök (även kallat centralkök) tillagar hela eller delar av måltider för leverans till andra mottagande enheter, i detta fall andra förskolor och skolor.

Distributionen omfattar i första hand måltidens huvudkomponent.

Detta kök är det största till ytan då det förutom hög produktion inkluderar hantering av mattransporter och lagerhållning.

Tillagningskök

Tillagningsköket lagerhåller, bereder, tillagar och serverar mat främst för den egna verksamheten. Maten lagas till största delen av råvaror från grunden.

Denna typ av kök strävar kostenheten efter att få till på alla förskolor och grundskolor i kommunen, och har hittills lyckats bra med sitt mål.

Mottagningskök

Jämfört med köken ovan har mottagningsköket mindre ytor och är även mindre utrustat maskinellt. Tillräckliga varmhållningsmöjligheter av huvudkomponent måste dock finnas.

Mottagningsköket tar emot varm eller kall mat i form av i förväg tillagad huvudkomponent/-er. Det kan variera i nivå från att bara bereda sallader, till att även tillreda kolhydrater på plats – ett s k ”förstärkt” mottagningskök.

Här tillreds ofta även frukost och mellanmål (förskolan och fritids).

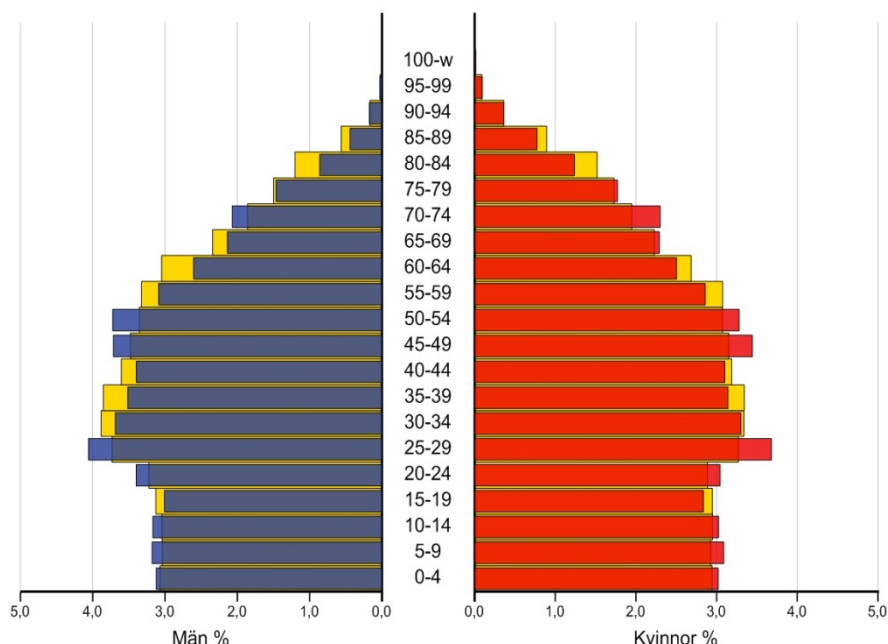
Serveringskök

Hit sker komplett leverans av samtliga måltidskomponenter varmt eller kylt, från ett produktions- eller tillagningskök till en avdelning på t ex en förskola. Har kylmöjligheter och ofta en ugn för att säkerställa kvalité på mottagen varm mat.

Målsättningen är en gedigen nulägesinventering, med beskrivning av de uppgraderingar som rekommenderas för respektive storkök och tillhörande matsal.

Åldersstrukturen år 2017 jämfört med den
prognostiserade åldersstrukturen år 2027

Rapport | 2018-05-02

Dnr: KS 18/168

Befolkningsprognos Södertälje kommun 2018-2027

Magnus Lundin

Statistiker

Enheten för utredning och hållbarhet

Telefon (direkt): 08-523 030 92

E-post: magnus.lundin@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Metod och antaganden.....	4
2.1. Startbefolkning.....	4
2.2. Fruktsamhet och dödsrisker	4
2.3. In- och utflyttning	6
2.4. Bostadsbyggnadsantaganden.....	7
2.5. Delområdesprognoser	8
2.6. Prognosfel och prognososäkerhet	8
2.7. Resultat av föregående års prognos.....	9
3. Södertälje kommuns prognostiserade befolkning 2018-2027	10
3.1. Södertälje kommuns totalbefolkning 2018-2027	10
3.2. Barn och ungdomar i Södertälje kommun	11
3.3. Den äldre befolkningen i Södertälje kommun	12
3.4. Försörjningskvoten.....	13
4. Befolkningsprognos för kommundelarna 2018-2027.....	14
4.1. Befolkningen i kommundelarna 2018-2027.....	14
4.2. Jämförelse med föregående års prognos	15
4.3. Jämförelse med SCB:s riksprognos	16
5. Sammanfattning.....	17

Bilagor

Bilaga 1: Prognostabeller för kommunen totalt, kommundelarna samt nyko 3

Bilaga 2: Bostadsantaganden med beräknat färdigställande, 2018-2027

Bilaga 3: Scenario 2018-2040

1. Inledning

Befolkningsprognosen för perioden 2018-2027 har utarbetats av Magnus Lundin vid kommunstyrelsens kontor.

Sedan flera år tillbaka har Södertälje kommun haft en positiv befolkningsutveckling. Under år 2018 ökade Södertälje kommun sin befolkning med 1 401 personer eller 1,5 procent jämfört med året innan. Folkmängden ökade i Södertälje tätort samt i samtliga kommundelar. De före detta kommundelarna Östertälje och Västertälje var de delområden som ökade sin befolkning mest under 2015 med 568 respektive 200 personer sett till faktiska siffror. Vid en jämförelse med den procentuella förändringen mellan 2016 och 2017 ökade Östertälje mest bland de gamla kommundelarna med 2,3 procent medan Järna ökade mest bland kommundelarna med 2,1 procent.

År 2017 hade Södertälje ett positivt flyttnetto, d.v.s. fler personer flyttade in till kommunen än som flyttade ut, vilket uppgick till 829 personer vilket var 208 personer färre jämfört med flyttnettot 2016. Flyttnettot gentemot utlandet uppgick till 1 184 personer medan flyttnettot gentemot kommuner i övriga riket var negativt med -285 personer.

Kommunens befolkningsprognos utgör ett underlag för bl.a. Mål och Budget men är givetvis även användbar i andra sammanhang och utgör ett viktigt instrument för kommunens samhälls- respektive verksamhetsplanering. Rapporten kommer att inledas med en redogörelse för de bakgrundsfaktorer och antaganden som prognosen bygger på och därefter analyseras de resultat som räknats fram. Avslutningsvis redovisas tabeller över resultatet på totalnivå samt för kommunens olika delområden. De åldersklasser som redovisas är de som visat sig vara mest efterfrågade av såväl politiker som tjänstemän. Det är viktigt att betona att tabellerna redovisar en prognos givet de faktorer som var kända då den beräknades i april/maj 2018. För att ytterligare förtydliga detta är samtliga värden avrundade till närmsta femtal.

Rapporten samt dess tabeller finns tillgängliga på Södertälje kommuns externa webbplats på <https://www.sodertalje.se/kommun-och-politik/statistik-och-nyckeltal/befolkningsprognos/>

Frågor rörande befolkningsprognosen besvaras av Magnus Lundin vid enheten för utredning och hållbarhet, kommunstyrelsens kontor magnus.lundin@sodertalje.se tfn 08-5230 3092.

Trevlig läsning!

2. Metod och antaganden

Befolkningsprognosen beräknas utifrån antaganden om befolkningens förändringsfaktorer: fruktsamhet, dödsrisker, in- och utflyttning samt framtida bostadsbyggande. För att minimera eventuella extremvärden enskilda år används genomsnittliga värden för en treårsperiod vad gäller in- och utflyttningen. I årets prognos har genomsnittliga värden för dödsrisker och fruktsamhet för treårsperioden 2015-2017 använts. En bedömning av det framtida bostadsbyggandet görs tillsammans med enheterna projekt- och exploatering samt plan vid samhällsbyggnadskontoret och baseras på den gällande översiktsplanen tillsammans med sammanställningen över kommunens pågående bostadsprojekt (såväl detaljplaner som exploateringsprojekt och beviljande bygglov). Dessa olika faktorer vägs sedan samman och med utgångspunkt från befolkningen per den 31 december 2017 beräknas befolkningsprognosen. Här redovisas kortfattat samtliga bakgrundsfaktorer.

2.1. Startbefolkning

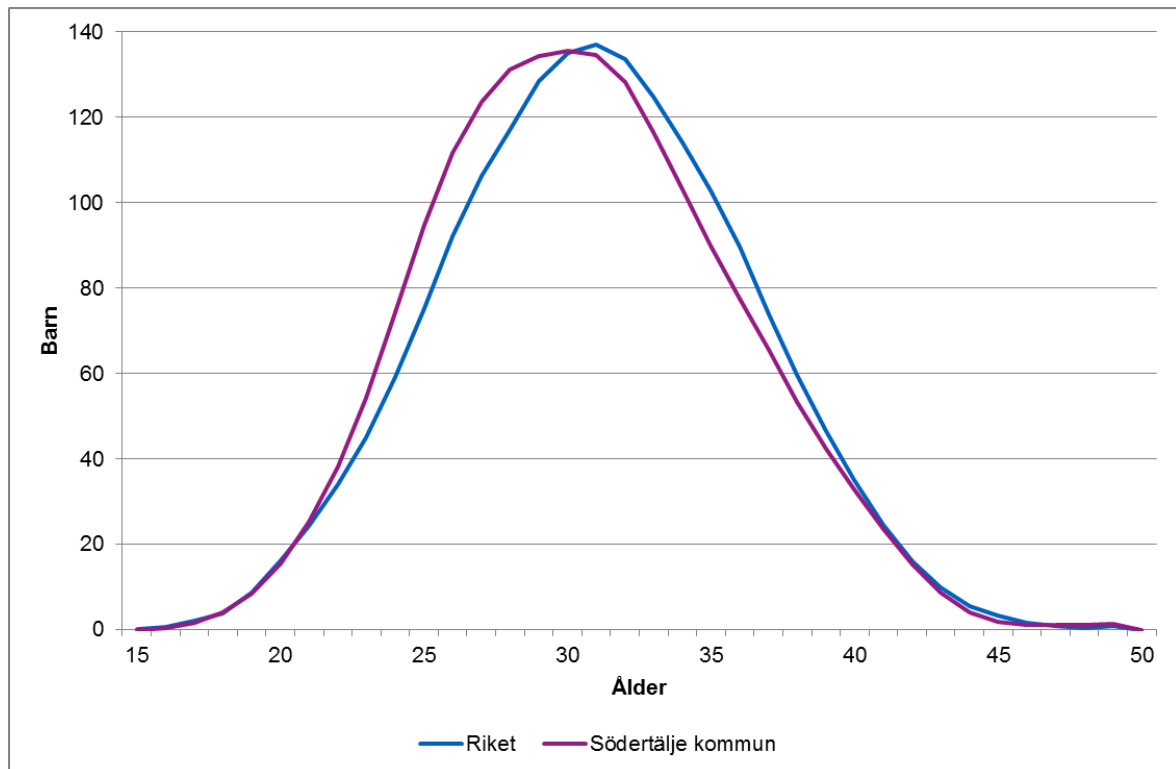
Den 31 december 2017 var 96 032 personer folkbokförda inom Södertälje kommun. Könsfördelningen var ojämn med en övervikt män, 48 827 män respektive 47 205 kvinnor. Detta utgör sålunda startbefolkningen i prognosen och den är indelad i ettårsklasser samt är könsfördelad. Geografiskt är befolkningen indelad på nyckelkodsområdesnivå 3 (NYKO-nivå 3).

2.2. Fruktsamhet och dödsrisker

Fruktsamheten beräknas utifrån åldersspecifika fruktsamhetstal (antal födda barn per kvinna i en viss ålder) och utgår från ett genomsnitt för en treårsperiod (2015-2017) för Södertälje kommun och följer sedan SCB:s riksprognos. Fruktsamheten låg en procent högre i Södertälje kommun åren 2015-2017 jämfört med riksgenomsnittet.

Vilket framgår av nedanstående diagram, som visar fruktsamhetstalen för ovanstående period,, var fruktsamhetstalen för kvinnor i Södertälje kommun som högst vid 30 års ålder jämfört med 31 år för riket.

Figur 1: Jämförelse mellan fruktsamhetstalen i Södertälje kommun och riket 2015-2017. Barn per 1 000 kvinnor

Antalet döda beräknas med hjälp av dödsrisker enligt SCB:s riksprognos. Med hjälp av index kan det beräknade antalet döda justeras uppåt eller nedåt efter lokala variationer. I årets prognos har dödligheten för kvinnor lagts två procent över rikets nivå för kvinnor respektive tio procent för män. Detta motsvarar genomsnittet för dödligheten för män och kvinnor under den senaste treårsperioden för Södertälje kommun.

2.3. In- och utflyttning

För uppskattningen av inflyttningen till kommunen under det första prognosåret används ett genomsnitt av de föregående årens inrikes inflyttning med en uppskattning av invandringen utifrån SCB:s riksprognos. För de efterföljande prognosåren används en regressionsmodell där den inrikes inflyttningen är en funktion av nybyggnationen, utflyttningen samt antalet födda och döda.

Södertälje kommun har två typer av flyttrörelser att ta hänsyn till: Dels den mer traditionella som bl.a. genereras av att nya bostäder byggs dels inflyttningen från utlandet. För vissa år har det varit svårt att se något direkt samband mellan bostadsbyggande och ökad inflyttning till kommunen totalt. Sambandet blir dock mer tydligt när kommundelarna studeras. Då flera omfattande projekt kommer att pågå under prognosperioden är det troligt att sambandet mellan färdigställda bostäder och inflyttning kommer att bli tydligare.

Vad gäller inflyttningen från utlandet är det en mycket svår faktor att bedöma. Tillgången till bostäder, arbete eller utbildning har haft mindre betydelse för inflyttningen från utlandet utan det är snarare närhet till släkt, vänner och kyrka som avgör var man vill bosätta sig.

Under åren 2003-2005 minskade inflyttningen från utlandet men kommunen hade ändå en relativt stor grupp asylsökande och flyktingar. För år 2006 hade Södertälje kommun en ökad inflyttning från utlandet. Dessa personer bosatte sig främst i områdena Västertälje, Östertälje och Tveta. År 2007 ökade ytterligare inflyttningen från utlandet då situationen i Irak föranledde en asylinvandring till Sverige och Södertälje medan utflyttningen till utlandet minskade. Under perioden 2008-2010 minskade inflyttningen från utlandet. Från 2011 gav den osäkra situationen i Syrien upphov till en omfattande asylinvandring vilket fortsatte under perioden 2012-2015.

Södertälje kommun påverkades inte i någon större utsträckning av den ökade flyktingströmmen under sommaren och hösten 2015. Invandringen låg emellertid kvar på en hög nivå men minskade under 2016 och 2017.

De för Södertälje anpassade antagandena om invandringen baseras på Migrationsverkets verksamhets- och kostnadsprognos och på SCB:s riksprognos. Flyktinginvandringen är en av de svåraste variablerna att prognostisera och kan få en stor inverkan på det slutliga utfallet. I årets befolkningsprognos prognostiseras invandringen till Södertälje kommun öka något fram till år 2021 för att därefter minska under återstoden av prognosperioden.

När det gäller boendet så har de flesta flyktinginvandrarna sitt boende i storstadsstadsdelarna Hovsjö, Ronna, Geneta och Fornhöjden och många av dessa är inneboende, dvs. de saknar antingen egna förstahandskontrakt eller godkända andrahandskontrakt.

2.4. Bostadsbyggnadsantaganden

En viktig faktor som läggs in i befolkningsprognosen är det framtida bostadsbyggandet. Tillskott på bostäder får olika stor betydelse för befolkningsutvecklingen beroende på hur stor befolkning området har. Sambandet mellan nya bostäder och nya invånare är starkare i kommundelarna och svagare i Södertälje tätort. Samtidigt är det viktigt att göra en avvägning av hur många nya invånare nyproduktionen genererar. Där är kommundelarna också känsligare eftersom även ett fåtal nyinflyttade stora familjer kan ge ett stort genomslag i kommunens verksamheter.

Något att ta i beaktande är att även befintlig byggnation kan generera inflyttning genom ökad boendetäthet. Vidare uppstår utglesning av det befintliga beståndet då flyttkedjor uppstår vid nybyggnation vilket får till följd att lägenheter frigörs.

Befolkningsutvecklingen i olika delområden påverkas av det befintliga fastighetsbeståndets karaktär och av nyproduktionen av bostäder. I områden med nybyggnation görs antaganden om inflyttarnas antal och åldersfördelning beroende på bostädernas karaktär. Vilket nämndes tidigare utarbetas antagandena kring det framtida bostadsbyggandet med projekt- och exploateringsenheten och planenheten vid samhällsbyggnadskontoret.

Den befolkningsutveckling, och då främst på kommundels- och prognosområdesnivå, som antagits i prognosen förutsätter att den byggnation som redovisas i rapporten genomförs. Osäkerhet inom byggbranschen och konjunkturförändringar medför dock svårigheter att förutse vilka projekt som verkligen kommer att påbörjas och i vilken takt utbyggnaden kommer att ske. Det planerade bostadsbyggandet i Södertälje kommun är angivet med beräknat inflyttningsår.

År 2016 skapade kommunfullmäktige ett mål om att bygga 20 000 bostäder inom 20 år. Separat från befolkningsprognosen kommer tre scenarier fram till 2040 att presenteras. Det rör sig om enklare framskrivningar och inte prognoser och dessa kommer endast att presenteras på kommunnivå. Bostadsbyggnadsantagandena i årets prognos ligger på en betydligt högre nivå jämfört med tidigare års befolkningsprognoser. Trots att det är svårt att se ett samband mellan bostadsbyggande och inflyttning så är det troligt att ett högt bostadsbyggande kommer att leda till högre inflyttning vilket prognosen tar hänsyn till. Vid en hög takt i bostadsbyggandet är det rimligt att anta att även utglesningen blir större och att inflyttare i högre utsträckning flyttar både till nyproduktion och till friställda bostäder. Om bostadsbyggandet blir lägre kommer befolkningens ökningstakt likaså bli lägre.

2.5. Delområdesprognoser

Södertälje kommun är indelat i 66 nyckelkodsområden (NYKO) på nivå 3. Vart och ett av de områdena klassificeras utifrån bebyggelsestruktur till s.k. typkodsområden (TYKO). Typkoden bestäms utifrån hustyp (små- eller flerbostadshus), ägandeform (hyres-, bostads- eller äganderätt), byggnationens ålder, en nivåfaktor vilken bestäms av taxeringsvärdet samt folkmängden inom respektive hustyp/ägandeform. In- och utflyttningen ser olika ut mellan olika TYKO-klasser. Tidigare har Södertälje kommun använt rikets flyttmönster för de olika TYKO-klasserna, men i årets prognos har specifika siffror för Södertäljes TYKO:n använts. I de fall byggnadsbeståndet inom ett TYKO till mindre än 65 procent utgörs av en enda hustyp/ägandeform har dessa vägts samman utifrån andelen av befolkningen som är bosatt inom de respektive klass. Den prognostiserade nybyggnationen inom de olika NYKO/TYKO-områdena klassas på ett liknande sätt.

Prognoserna på kommunelnivå samt för prognosområdena beräknas sålunda till skillnad från kommunprognosen inte direkt utan beräknas utifrån typkod, utflyttningsrisker per ålder och kön beroende på typkod och nybyggnation. In- och utflyttarnas åldersfördelningar baseras på rikets siffror då Södertälje kommun är alltför litet för att kommunens åldersfördelningar ska kunna användas (framförallt på kommunelnivå).

Delområdesprognoserna på NYKO 3-nivå har i de flesta fall aggregerats upp till prognosområdet, bl.a. i syfte att minska prognosfelen och för att möta de önskemål som finns från verksamheterna kring den geografiska indelningen.

2.6. Prognosfel och prognososäkerhet

Prognosfel, skillnaden mellan prognosen och det faktiska utfallet, beror bland annat på slumpmässiga fel och felaktiga antaganden. Konjunkturen är likaledes en svår faktor att bedöma och förändringar i konjunkturen påverkar bostadsbyggandet vilket kan leda till att bostadsbyggnadsprojekt antingen fördröjs eller läggs ned vilket i sin tur påverkar folkmängden och då främst på kommunels- och prognosområdesnivå.

Osäkerheten i prognosen ökar ju längre fram i tiden prognosen sträcker sig och ju mindre prognosområdena är då mindre områden är mer känsliga för slumpmässiga variationer. Vidare är osäkerheten störst i de rörliga åldrarna dvs. när man föds, när man är mest flyttbenägen (18-34 år) och när man dör.

2.7. Resultat av föregående års prognos

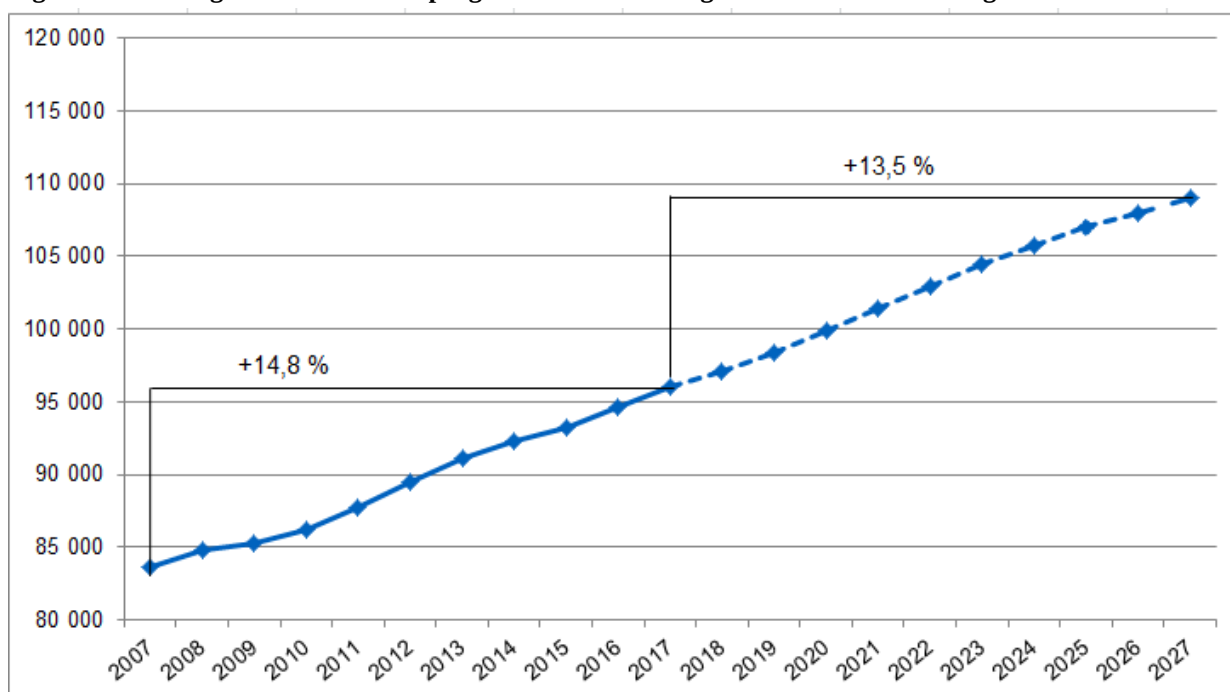
Folkmängden i Södertälje kommun förändrades i något högre takt under 2017 jämfört med de antaganden som gjordes i befolkningsprognosen för perioden 2017-2026. Folkmängden den 31 december 2017 prognostiserades uppgå till 95 860 personer jämfört med det faktiska utfallet på 96 032 personer.

3. Södertälje kommuns prognostiserade befolkning 2018-2027

3.1. Södertälje kommuns totalbefolkning 2018-2027

Likt tidigare års prognoser samt utfall av dessa visat, prognostiseras Södertälje kommuns befolkning även framgent att fortsätta öka och kommunens folkmängd förväntas uppgå till 109 000 personer vid prognosperiodens slut.

Figur 2: Folkmängd 2007-2017 samt prognostiserad folkmängd 2018-2027. Förändring i relativa tal

I likhet med befolkningsprognoserna från åren 2015-2017 prognostiseras Södertälje kommun passera 100 000 invånare år 2021.

Konjunkturläget är i dagsläget något osäkert. Trots att många nya bostäder planeras byggas såväl i kommundelarna som i de centrala delarna av Södertälje garanterar detta, vilket nämnts tidigare, inte ökad inflyttning. Det har historiskt visat sig att det framförallt är kommundelarna som har vuxit befolkningsmässigt när nya bostäder byggts medan nya bostäder i tätorten i hög utsträckning lett till utglesning i det befintliga bostadsbeståndet och genererat interna flyttkedjor. Inför 2006 års prognos togs kontakter med aktuella byggföretag och det visade sig att uppskattningsvis mellan 80-90 procent av de nya bostadsrätterna som byggdes i staden hade sålts till befintliga Södertäljebor. En statistisk genomgång av nyetablerade områden som gjordes under 2014-2015 samt under 2017 visade att denna siffra stått sig väl (mellan 15-20 procent av inflyttarna till nyproduktion kom antingen från övriga kommuner eller från utlandet). Kommunen

bedriver emellertid ett aktivt detaljplanearbete och en ny översiktsplan antogs 2013. Södertälje utgör ett av regionplanens, RUFS 2010, utpekade regionala stadskärnor vilket innebär att regionen ser Södertälje som en tillväxtnod för hela Stockholms län.

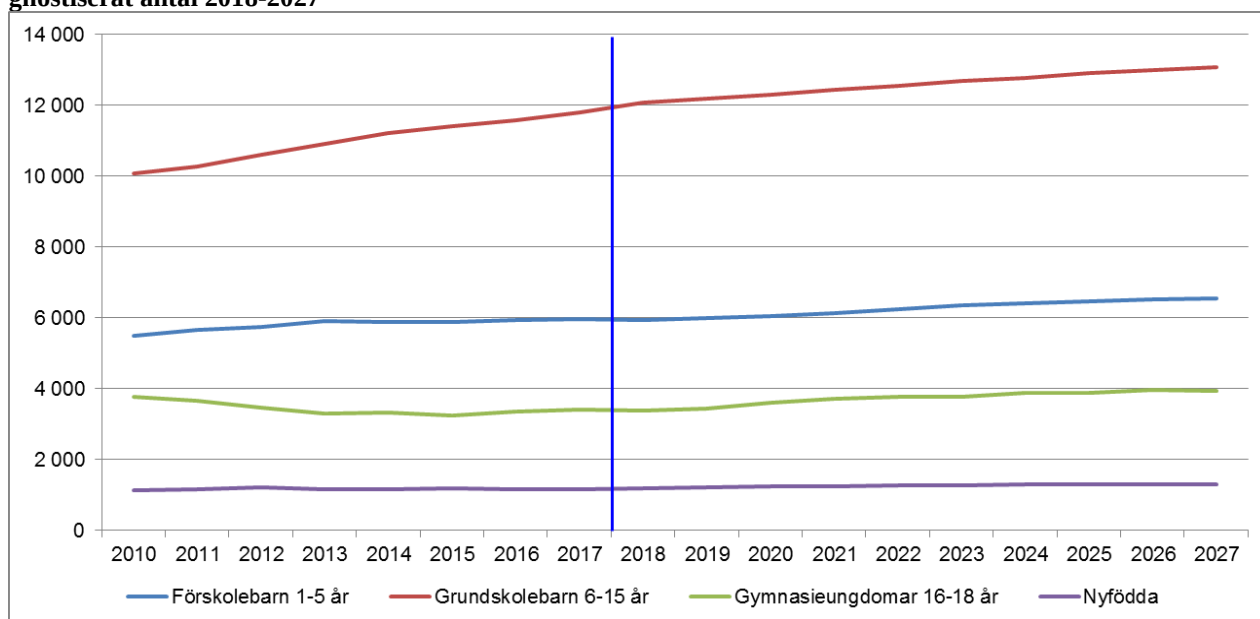
Utöver det tidigare nämnda bostadsmålet på 20 000 nya bostäder fram till 2036 som antagits av kommunfullmäktige, så har Södertälje kommun vid Sverigeförhandlingen om framtida höghastighetsjärnväg, åtagit sig att bygga 15 300 bostäder inom Södertälje tätort innan år 2035 (dnr. KS 17/356).

3.2. Barn och ungdomar i Södertälje kommun

Vilket tidigare nämnts har Södertälje kommun sedan flera år haft en högre fruktsamhet än riket i övrigt. Antalet födda barn förväntas under prognosperioden att ligga något över samma nivå som idag med ett genomsnitt på 1 270 födda barn per år. Under hela prognosperioden kommer kommunen ha ett positivt födelseöverskott på i snitt 480 barn årligen.

Av kommunens åtaganden hör förskola och skola till dem som tar en stor del av budgeten i anspråk. Därför är det intressant att se befolkningsutvecklingen i de aktuella åldersgrupperna. Diagrammet nedan visar den faktiska befolkningsutvecklingen för åren 2010-2017 samt prognosen för respektive åldersgrupp fram till år 2027.

Figur 3: Prognostiserat antal barn och ungdomar samt nyfödda i Södertälje kommun 2010-2017 samt prognostiserat antal 2018-2027

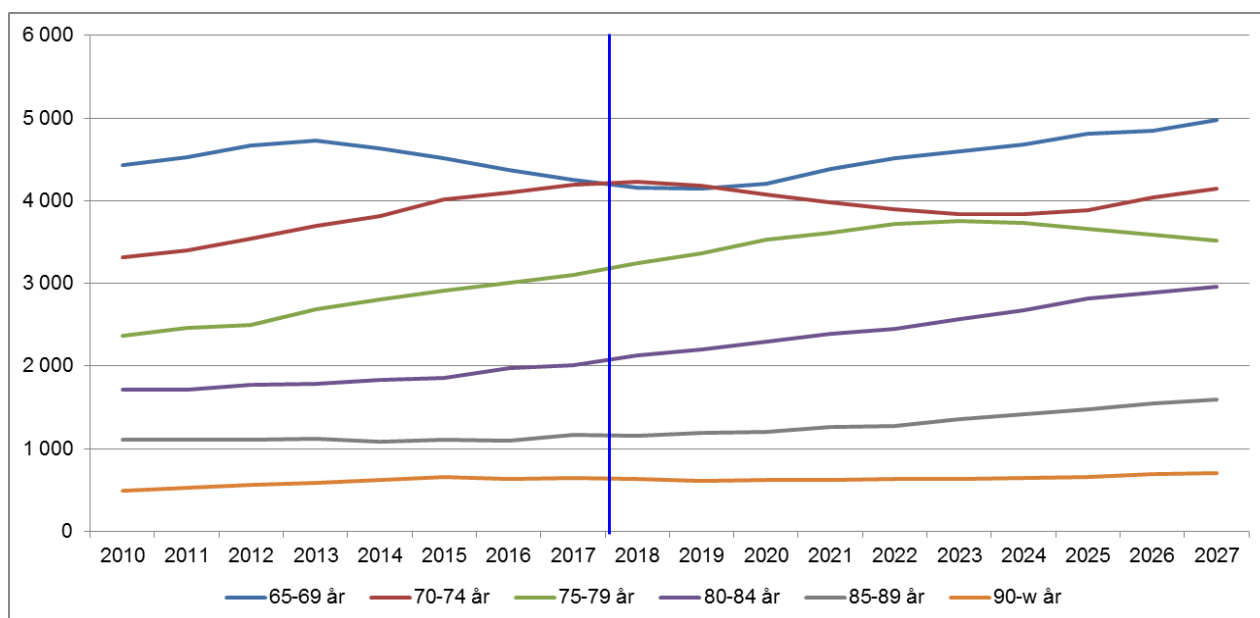
Antalet nyfödda barn kommer ligga på en jämn nivå under hela prognosperioden. Jämfört med riket har det historiskt fötts fler barn per kvinna i fruktsam ålder i Södertälje kommun vilket är en trend som antas fortsätta.

Antalet barn i förskoleålder, dvs barn mellan 1-5 år, har legat på en jämn nivå under en period och förväntas öka svagt under prognosperioden. Gruppen grundskolebarn, vilken är förhållandevis stor och omfattar barn i åldern 6-15 år, förväntas öka under hela prognosperioden. Antalet gymnasieungdomar i åldrarna 16-18 år, som varit sjunkande under en period på grund av naturliga variationer i barnafödandet, förväntas öka fram till 2023 för att därefter plana ut.

3.3. Den äldre befolkningen i Södertälje kommun

Likt förskola och skola hör äldreomsorg till kommunens stora ansvarsområden. Den här frågan blir mer och mer aktuell och diskuteras flitigt på såväl kommunal nivå som riksnivå. Olika grupper har olika behov och ju äldre invånarna blir desto större blir kommunens åtaganden. Nedan redovisas befolkningsutvecklingen i de grupper som oftast efterfrågas av politiker och tjänstemän.

Figur 4: Södertälje kommuns äldre befolkning, 65 år och äldre 2010-2016 samt prognostiserat antal 2017-2026

Den åldersgrupp som kommer öka mest bland personer 65 år och äldre är 80-84-åringarna, som vid prognosperiodens slut är personer födda på 1940-talet, som kommer öka med ca 950 personer, eller 43 procent, jämfört med prognosens startår. Åldersgruppen 65-69 år kommer minska i storlek i början av prognosperioden men kommer därefter öka. Även antalet 85-89-åringar

kommer öka mot slutet av prognosperioden. Antalet personer 90 år prognostiseras plana ut för att därefter öka svagt.

Åldersgruppen 70-74 år kommer att minska fram till mitten av prognosperioden för att därefter öka till strax under antalet vid prognosens startår.

Totalt prognostiseras antalet personer 65 år och äldre att öka med 2 530 personer, eller 16,4 procent, jämfört med prognosens startår.

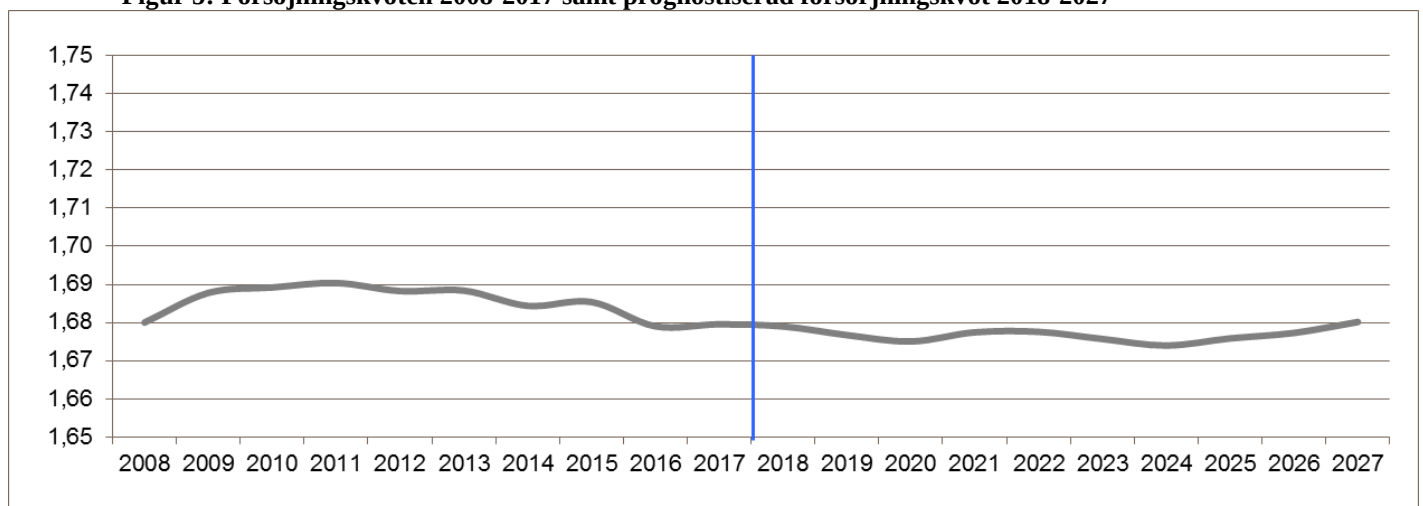
3.4. Demografisk försörjningskvot

Under prognosperioden beräknas antalet personer i yrkesaktiv ålder i åldern 20-64 år att öka med 13,5 procent jämfört med det faktiska utfallet år 2017 vilket innebär att den här gruppen har en liknande tillväxttakt jämfört med befolkningen i Södertälje kommun som helhet. Södertälje kommun har idag en s.k. *demografisk försörjningskvot* på 1,68 vilket betyder att varje person i åldern 20-64 år utöver sig själv skall försörja ytterligare 0,68 personer. Under prognosperioden kommer den att fluktureras något för att åter uppgå till 1,68 vid prognosperiodens utgång år 2027. Den demografiska försörjningskvoten har tidigare varit högre och låg år 2011 på 1,69.

Eftersom ingen hänsyn tas till om personerna i åldersgruppen 20-64 år av en eller annan anledning står utanför arbetsmarknaden är den faktiska kvoten, den s.k. *ekonomiska försörjningskvoten*, vilken jämför andelen förvärvsarbetande med icke förvärvsarbetande, sannolikt högre.

Försörjningskvoten prognostiseras ligga på en något lägre nivå jämfört med tidigare års befolkningsprognoser.

Figur 5: Försörjningskvoten 2008-2017 samt prognostiserad försörjningskvot 2018-2027

4. Befolkningsprognos för kommundelarna 2018-2027

4.1. Befolkningen i kommundelarna 2018-2027

Totalt beräknas Södertälje kommuns befolkning att öka med drygt tolv procent under prognosperioden 2018-2027 eller med cirka 13,5 procent jämfört med det faktiska utfallet år 2016. Utifrån de förhållanden som var kända vid tidpunkten för prognosarbetet är det sannolikt att Södertälje tätort kommer att ha en högre tillväxttakt jämfört med kommundelarna under hela prognosperioden.

Under prognosperioden förväntas den största procentuella ökningen ske i de tidigare kommundelarna Östertälje, Västertälje och Tveta. Även Järna, Vårdinge-Mölnbo och Enhörna kommundelar prognostiseras växa procentuellt. Folkmängden i Hölö-Mörkö kommundel prognostiseras minska något. Nedan redovisas en tabell över den procentuella förändringen för mitten och slutet av prognosperioden i respektive kommundel.

Figur 6: Procentuell förändring i kommunens delområden 2022 och 2027 jämfört med utfallet 2016 (avrundat till närmaste heltal)

Delområde	2022	2027
Östertälje	10	17
Västertälje	8	15
Tveta	4	13
Södertälje tätort totalt	8	15
Järna	9	10
Hölö-Mörkö	-1	-4
Vårdinge-Mölnbo	6	6
Enhörna	3	8
Kommundelarna totalt	6	6
Södertälje kommun totalt	7	14

Ovanstående befolkningsutveckling har flera förklaringar: Huvuddelen av de planerade bostäderna i kommunen kommer att lokaliseras i Södertälje tätort, vilket har betydelse för befolkningsutvecklingen. I kommundelarna är åldersstrukturen, med en äldre befolkning, och flyttmönstren i kommundelarna samt att det sker en omflyttning inom kommunen, faktorer som påverkar. För Hölö-Mörkö kommundel är bostadsbyggnadsantagandena låga samtidigt som kvarboendetalet är högt.

Befolkningsökningen i Södertälje tätort kan vidare förklaras av förtätning av befintliga områden, större bostadsbyggnadsprojekt som exempelvis omvandlingen och utbyggnaden av Södertälje stadskärna, utbyggnaden av kvarteret Lejonet, den planerade utbyggnaden vid nuvarande Bårsta idrottsplats samt Saltskog, kvarteret Sländan samt den fortsatta utbyggnaden av Glasberga sjöstad. I kommundelarna kan befolkningstillväxten framförallt förklaras av permanentning av fritidshus, förtätning i befintliga områden, styckebyggnation i kommundelarna samt tillkomsten av och utbyggnad av bostadsområden. Områden som kan nämnas är Kallfors i Järna, Mörkö samt Sandviken i Enhörna med flera.

Prognososäkerheten är hög för den senare delen av prognosperioden vilket måste tas i beaktande när det prognostiserade utfallet när den prognosperioden studeras.

4.2. Jämförelse med föregående års prognos

Årets prognos visar totalt sett på en starkare befolkningstillväxt jämfört med föregående års prognos. Detta beror främst på att bostadsbyggnadsantagandena i prognosen ligger betydligt högre jämfört med tidigare års befolkningsprognoser. Vilket nämnts tidigare så har inflyttningen från utlandet, som har varit den främsta orsaken till kommunens befolkningsökning under perioden 2008-2017, minskat och förväntas efter en initialt högre nivå i början av prognosperioden sjunka. Inflyttningen från övriga riket förväntas öka samtidigt som utflyttningen förväntas minska något jämfört med tidigare år.

Folkmängden i Södertälje tätort förväntas öka mer jämfört med folkmängden i kommundelarna. I prognosen tas hänsyn till den omflyttning som sker inom kommunen och hur framtida bebyggelse planeras samt tidpunkten för dess färdigställande. En skattning av nyinflyttningen till följd av bostadsbyggandet görs även. I beräkningen har även inflyttningen från utlandet tagits med. Historiskt har den invandrade befolkningen i huvudsak bosatt sig i Södertälje tätort vilket prognosen även tagit hänsyn till.

Den prognostiserade ålderssammansättningen överensstämmer i stort med förra årets prognos, undantaget antalet äldre som prognostiseras öka i något långsammare takt (bakgrunden redogörs för i avsnitt 2.2. Fruktsamhet och dödsrisker).

4.3. Jämförelse med SCB:s riksprognos på kommunnivå

Det kan i sammanhanget vara intressant att se hur kommunens prognostiserade befolkningsförändring skiljer sig från SCB:s riksprognos. Eftersom det framförallt är intressant utifrån ett skatteutjämningsperspektiv, redovisas en jämförelse mellan år 20 och 2016, dvs. förändringen under det innevarande året i de åldersgrupper i vilken befolkningsprognosen presenteras.

Figur 7: Jämförelse prognostiserad befolkningsförändring år 2018 per åldersklass i Södertälje kommun jämfört med SCB:s riksprognos

Ålder	Riket procentuell förändring	Södertälje procentuell förändring
0	0,3	2,7
1-5	0,2	-0,7
6	1,9	6
7-9	1,1	-0,7
10-12	2,9	2,6
13-15	2,6	3,6
16-18	2,1	-1,1
19-24	-2,2	-1,6
25-64	1,1	1,6
65-69	2,9	-2,1
70-74	1,3	0,6
75-79	6,3	4,4
80-84	3,7	5,7
85-89	-0,6	-1,4
90-w	1,1	-1,4
Totalt	1,0	1,1

5. Sammanfattning

Den befolkningsökning Södertälje kommun haft de senaste åren kommer att fortsätta även framöver. Folkmängden prognostiseras växa med 12 970 personer, eller 13,5 procent, jämfört med prognosens startår. Således beräknas kommunens folkmängd uppgå till 109 000 personer år 2027 jämfört med 96 032 personer år 2017. Det är framförallt Södertälje tätort som kommer att växa men även Järna och Enhörna kommundelar prognostiseras öka medan folkmängden i Hölö-Mörkö kommundel prognostiseras minska .

Av barn och ungdomar är det framförallt gruppen grundskolebarn 6-15 år som förväntas öka mest sett till absoluta tal. Även antalet förskolebarn samt ungdomar i gymnasieålder, vilken varit vikande på grund av variationer i barnafödandet, prognostiseras öka svagt under hela prognosperioden.

Den grupp som framförallt kommer att bli större bland de äldre under hela prognosperioden är den i åldrarna 80-84 år vilket även är den åldersgrupp som förväntas att öka mest under prognosperioden. Även de äldre i åldersgrupperna 75-79 år och 85-89 år kommer att öka jämfört med hur det ser ut idag medan åldersgrupperna 65-69 år och 90 år och äldre kommer få en något långsammare befolkningsökning.

Antalet personer i yrkesaktiv ålder, 20-64 år, kommer öka i paritet med folkmängden i stort, dock inte jämfört med personer 65 år och äldre. Försörjningskvoten, som idag ligger på 1,68, kommer att sjunka något i början av prognosperioden för att därefter åter ligga på 1,68 vid slutet av prognosperioden.